

Виходить у Львові
що два (крім неділь і
гр. кат. свят) о 5-й
годині по годині.

РЕДАКЦІЯ і
Адміністрація: улиця
Чарнецького ч. 10.

ПІСЬМА приймають
ся лише франковані.

РУКОПИСІ
звертають ся лише на
окрім жадання і за зло-
жением оплати пошт.

РЕКЛАМАЦІЙ
незапечатані вільні від
шлаги поштової.

ВАРОДНА ЧАСОЛІСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Вісти політичні.

Засідання палати послів. — З комісій. — Криза
кабінетова. — Сазомов о російській політиці. —
Сполучені Держави зброять ся

На вчерашньому засіданні палати послів при
виборах до делегацій вибрано з Галичини:
Гломбінського, Бялого, Бомбу, Козловського,
Петеленца, Томашевського і Ієглинського а як
заступників: о. Стояловського і др. Евг. Левицького.

Опісля приступлено до наради над законом в справі ужиття частини надважок із сирітських кас. Ухвалено в другім і третім читанні разом з резолюцією пос. Роллера, визиваючу правительство, щоби при остаточному управильненню справи тих надважок в краях, де єсть кілька народностей,увзгляднувано при розділі відносин народності. По сім залагоджено в другім і третім читанні справу консулярного судівництва.

Міністер країв. оборони Георгі предложив палаті звіт академії військової об'єднані з академіками а "цивільми" в Гумпольдськірхен під Віднем, де б академіків, вертаючи по півночі з реставрації,

побили кількох "цивілів" а одного тяжко зранили. П. Міністер сказав, що ті академіки належать під владу цивільну і она їх буде судити. Протокол списаний з академіками відослано вже до суду цивільного в Медлінг.

Дальше вела ся дискусія над справою знесення тариф залізничних на ческий вуголь брунатний і над сею точкою перервано наради.

— Пос. Окунєвський в запитанні до президента палати порушив справи пос. Старуха, котрий в своїй громаді Слобода золота, де був війтом, виступив в обороні 43 робітників, над котрими вінущав ся тамошній посерсор, буковинський Інд, а за то комісар староства усунув їго з війтівства. — Президент Паттай сказав на то, що попросить міністра справ внутрішніх, щоби позволив ему переглянути акти в сій справі, а коли в них розгляне ся, то зайдить що потреба. На кінець уложенено порядок дневний на слідуєше засідання.

По сім слідували ще інтерпеляції між іншими: пос. Морачевського в справі 5-годинної поготівлі військової в Стрию і пос. Марковав в справі стежних листів за гр. Бобрінським (гл. „Новинки“).

В доповненню вістей про наради в комісії бюджетовій подаємо ще отєї подрібністі: Пос. др. Окунєвський в своїй промо-

ві візначив, що криза сягає далеко глибше, як се представляє ся в публичній опінії. Система "натурального лічення" і недостача всякої ініціативи правительства дуже спустошили публичне життя. В усіх соймах обструкція, країві фінанси в злім стані, неможливість переведення програмових праць в палаті, гнет національних меншин в усіх краях держави — спричинили, що держава живе в останніх часах тільки з сукcesів заграницької політики Гр. Ернсталя. По сім обговорював бесідник справи рускі. — Пос. др. К. Левицький домагався іменем українського клубу, щоби до прасового департаменту в президії ради міністрів уже від 1 січня 1911 р. приято для справ рускої праси урядника рускої народності. Далі домагає ся покликання Русинів-лікарів до галицької санітарної ради. До епису населення в Галичині повинні бути покликані як конскрипційні комісарі не урядники староства, лише вибрані громадами музкі довіря. Бесідник заявив вкінці, що Русини будуть голосувати проти бюджетової провізорії.

Комісія податкова відбула оногди засідання під проводом п. дра К. Левицького. Приято правительственне предложене в справі зміни в акцизових оплатах в Кракові разом з поправками пп. Гроша і Левенштайні.

але о тім не мав він під найменшого поняття, що сьвітло є споріднене в електрикою. Якби ему показали фотографію, то ему не могло би то певно піяк помістити ся в голові, як можна робити такі образки виключно лише за допомочию съвітла. Нютон був перший, котрий за допомочию тригранного скла (призми) розгляжив съвітло сонця на ріжнобарвні лучі. Він був отже винахідником т.зв. спектроскопу. Коли би ему хотів був тоді сказав, що за допомочию того приладу можна напевно пізнати, з яких творів складає ся сонце та що тим приладом можна міряти скорість, а якою порушають ся навіть найдальше віддалені від нас звезды, то він би тому не повірив і уважав би того за божевільного, хтоби ему таке говорив.

Нютон винашов був машину до електричного відновлення і виконував ісю богато замітних досліджень, мимо того здав він про електрику і магнетизм дуже мало. Якби ему були показані звичайний телеграф Морзого і сказали, що пущена довкола кусника м'якого заліза струя електрична робить з него навіть на тисячу миль далеко магнет, то він би навіть не зрозумів, про що тут бесіда. Він того не зізнав, що дві плитки, одна цинкова а друга мідяна, занурені в якнісі квас або розпуск солі, можуть викликати струю електричну. Та їхого не зізнав він також, що можна пустити таку струю електричну, що она могла би навіть убить чоловіка.

Якби его поставити перед дальномовом або телефоном, то він би так само счудував ся як перший ліпший Готентот, а Марконього телеві-

граф без дроту готов би уважати за якусь нечисту силу. Але як би він прочигав слідуєчу новинку, яка сими днями появилася в газетах, то таки покинув би недовірчivo головою і сказав би, що то не правда, хоч би лише для того, що тут вість розійшла ся з Петербурга. А она звучить:

Професор петербурзького технольгічного інститута, Росін', по 50-літніх трудах виступив з електричним дальнодійним приладом, при допомочию котрого можна, пробуваючи дома, бачити все, що діє ся н.пр. в театрі, в каварні і взагалі там, куди "електричне око" буде звернене. Можна, як каже проф. Росін', бачити кождої хвилі, що діє ся на улици, контролювати рух на дверці, проникати морську глубину та підглядати на поля бою неприятельські рухи. Кождий фабрикант, сидячи в своїй робітні, може бачити, що діє ся в кождім закутку єго фабрики. Сими днями проф. Росін' має в петербурзькім технічнім товаристві представити свій винахід. Був би се винахід справді епохальний, але треба важдати, чи ціла та вість є правдива.

В тім то й діло, чи правдива. Бо просимо лише собі подумати, що значив би сей винахід для Росії. При допомочию такого приладу можна би вислідити всіх тих злодіїв чиновників, що крадуть величезні суми з державного скарбу, що беруть хабарі або фальшують військові доставки. Ба, що більше: гр. Бобрінський міг би навіть із самого Петербурга слідити тим

Нютон поклав основи до науки освітлі;

Референтом в палаті визначенено п. Зільберера. До реферату приділено внесення в справі зміни постанов про безпосередній персональний податок і внесене в справі ревізії катастру грунтового податку. Дальша дебата над внесеним в справі заведення автомобілевого податку не могла відбутися, бо не було представителя міністерства скарбу.

Під проводом п. Бузка відбула оночі засідання комісія суспільного обезпечення. На внесені Ліхта поручено субкомітетові розпочати наради над обезпеченням на старість і на случай нездібності до праці. Слідуюче пленарне засідання комісії відбудеться 20 і 21 с. и.

Комісія запомогова ухвалила вчера слідчу резолюцію: Пільні внесення як також петиції в справах запомогових відступається правителству до можливого увзгляднення, евентуально для переведення доходжень в случаях, де заходить конечність ствердження фактичного стану.

Звивається правительство, щоби спеціально, де розходиться о підприране з нагоди сего-річного нещастя внаслідок повеній поробило як найдальше ідути уступки, а тим, котрих навістило се нещастя, дало поміч для відбудовання знищених об'єктів і культур, переступаючи пересічний вимір запомог і в случаю, коли би в законі фінансові на 1911 р. уміщені кредити не виставали, щоби постараюся о відновідні гроши, а з ужиття їх зложило звіт палаті.

В справі кризи кабінетової нотуємо тут деякі цікавіші вісти: Віденські часописи доказують, що президентом міністрів в новому кабінеті остане все-таки бар. Бінерт. Чехи мають одержати три теки, на які аспірують Фіделер (скарб), Прашек та Зачек і Грубан (міністер-земляк). Німецькі націонали й антисеміти погодилися, щоб взаємно похирити Гохенбургера і Вайскірхнера. Коли б мін. Гердтль не задержав на дальше ресорту справ внутрішніх, то сю тому обійде намісник Морав Гайнольд. В сім случаю моравським намісником став би шеф хілістерства торговлі Фріс (який в зятем бр. Скеного). Є й така чутка, що бар.

Гайнольд мав би стати намісником Чех, бо грав Куденгове незабаром уступить, а кн. Гогенльоге, якого в сій справі визив Цісар, не захотів приняти чеського намісництва.

"Narod. Listy" доносять, що в другій половині грудня не пастане у внутрішній політиці ніякий рішучий зворот. В слідуючім тиждні (ві второк дня 20 с. и.) буде скликане засідання палати панів.

Різдвяні свята перебуде цісар, як завсігда поза Віднем, а по святах поїде до Будапешту, щоби там відкрити сесію спільних делегацій престольною бесідою. Бар. Бінерт при кінці сего місяця буде також в Будапешті. Саме перед Нов. Роком будеся вже знато, хто утворить новий кабінет, бо іменоване нового кабінету мусить наступити перед сесією спільних делегацій. Існує річю виключеною, щоби перед делегацією явилося провізоричне правительство, отже до половини січня порішиться важна для внутрішньої політики справа, бо розходитья ся не лише про то, щоби в парламенті, але й в державі настали впорядковані відносини.

Російський міністер справ заграницьких Сазонов уповажлив петербурзького дипломата парискої газети "Matin" оголосити, що до того, що вже заявив по повороті з Почдану, не може інчого додати. Конференція з канцлером німецької держави і секретарем держави Кіндерленом Вехтером виказала, що теперішнє утворення держав єсть і на дальнє пепохитте. Німецькі мужі державні знають, що Росія єсть завсігди вірна своїм зобовязанням; нема тут ані причини ані претексту до відступлювання від свого союза з Францією і від сердешного порозуміння з Англією.

З Вашингтону доносять: Шеф генерального штабу предложив військовій комісії палаці репрезентантів меморіал виключаючий, що Сполучені Держави не суть достаточно узброєні проти атаків заграниці. Йсадає отже вбільшення артилерії, більшої скількості польних пушок і запасів муніції та стану людей з 80.000 на 100.000.

приладом аж у Львові, хто розханув тоті руబлі, що він їх присилає галицьким рублефілам. Коли би той прилад, той електричний дальновид міг набрати для Росії так великого значення і стати так небезпечною для російських чиовників, то ледви чи хто серед теперішніх обставин важив би ся з ним виступити. За таку небезпечною для "держави" роботу міг би винаходець опинити ся не може на Камчатці але бодай чи не аж там, куди доїхав Шірі в свої подорожі до північного бігуна, коли би чиновництво російське в своїй гніві не висадило его таки відразу де на місці або аж до наших сусідів на Марсі.

Але жарт на бік а пригадів ся близьше насамперед телефонови, або як ми его назвали для лекшого зрозуміння "дальніомовови" а відтак поговоримо і про електричний дальновид. Припустимо, що то діється у Львові і що хтось має телефон або дальніомов у себе дома; отже приступає до того приладу і дзвонить електричним дзвінком а відтак говорити в тоі прилад:

— Галль! Чи то головна стація? Прощу получить мене з Віднем.

Минає мала хвилька і дзвінок зачиняє знов дзвонити. Ми беремо телефон або т. зв. слухавку до уха а в прилад до говорення говоримо знову:

— Галль! Чи то Відень?

— Так! відповідають нам з Відня і тепер розпочинається розмова. Просимо, щоби нас там получено з тою а з тою особою і за хвильку дається знову чути голос. Слухаємо і пізнаємо по

голосі, що то говорить наш добрий приятель. Він пізнав і нас по голосі і завела ся розмова. Ми тут у Львові, він там у Відні і ми розмовляємо з собою, мов би стояли близько себе, хоч нас розділяє віддала яких 755 кільометрів або кругло 100 миль велика. І дивчевіво, голос наш перебігає в одній хвили так далеку відаль, що треба би іхати поспішним поїздом майже рівно 14 годин, щоби її перейхати. Голос наш перебігає в одній секунді зі Львова через Премишль, Тарнів і Краків, через Шлеск, Мораву і частину долини Австрії, перескачує через Дунай над Віднем, заливає аж до дому, в котрім мешкає наш приятель, добуває ся до його кімнати і наконець доходить таки до його уха і ему здає ся, що його приятель зі Львова стоїть таки перед ним і говорить до него. Того самого враження набираємо і ми у Львові і нам здає ся, мов би тут перед нашим стояв дух нашого приятеля з Відня і промавляє до нас. Ми порозмавляли з собою, попрашали ся і відступаємо ся від дальніомова або телефона і в кімнаті стає знов тихо, мов би далекий гість вийшов з неї.

Чи се не чудо? Що за тайна сила розносить наші слова на так далекі простори? Се річ дуже проста. То електрика в одній хвилиловити наш голос і несе його по дроті, який є розтягнений на стовпах як дріт телеграфу між Львовом а Віднем. Ціла штука в тім, щоби електрична сила могла той голос зловити і так сказати, би вхопити його на дріт. Способ до того придумав в сімдесят роках Американець Александр Бель, а то ось як:

Н О В И Н К И.

Львів, дня 16-го грудня 1910.

— Товариство „Львівська Русь“ устроє дія 18 грудня 1910 для дітей членів товариства Гостину сьв. Николая. Дарунки і добровільні жерги для дітей приймає що дія від год. 6 — вечором господар товариства. Початок точно о год. 4 ій вечером. О численну участь просить — Відділ.

— З „Сільського Господаря“. Головний Відділ краєвого Товариства господарського „Сільський Господар“ ввівас всіх східно-галицьких організацій, що займаються асекурацією худоби, щоби як найскоріше — в своїм власнім інтересі згодилися ся до заряду Товариства у Львові і подали коротко головні дати що-до часу свого вствовання. Форми ведеві інтересу і дотеперішнього обороту. Після не лише щожаданий, але в власнім інтересі конечний.

— Рух пакетів під час свят Різдва Христового. З приводу змагаючого ся руху пакетового в передсвяточному часі звертає ц. к. дирекція пошт і телеграфів увагу на те, щоби обмінні опізнені в перевозі і дорученню на слідуючі обставини. — С дуже пожадане, щоби святочні посили, особливо в більших містах, надавано вже кілька днів перед святами, в ранішніх або вчасних пополуднівих годинах, а не до перша в по-слідніх двох передсвяточних. — Опаковані посили мусить бути відповідно і тривале, посили мають відповідно зашнурувати і добре замкнути згідно опечатувати. Оставки давній адреси і слід почтових записок і вініт на опаковані уживаним уже давніше до висилки має ся усунути. Свіжі масо, риби і інші предмети, що виділяють товщі або в'яжкість, належить висилати в скринках і т. п. опакованнях. В передсвяточні часі належить уважати висилки неопакованої дичини і штацтва з огляду на небезпеку затрати адреси від сих неопакованіх пересилок. Адреса посиликована має бути написана чітко. В адресі посилика призначених до більших міст, належить подати уліть, число дому і поверхево альтернативно також число дверей мешкання адресата. Для місцевості, належать поза об'єдком поштового уряду, належить відповідно послидну пошту. Адресу належить помістити по можности безпосередно на опаковані посили, наколи одинак безпосередне приємніше адреси в неможливі, вписати адресу в білі папери і прикріпити цілою поверхнею до опаковані посили. Адресові хоругви має спорядити в добре якості, зі шкіри, дерева з

Якесь електричне звено або батерія відтворює електрику, которую можна пустити по дротах в той спосіб, як то робить ся при телеграфах. Коли же конець того дрота обвінчаний довкола зеленої лісочки і пустити електрику, то з тієї лісочки робить ся т. зв. електромагнет, которых притягає до себе п. пр. якусь бляшку або щось подібного. Коли ж зробить з дерева таку рурку, в котрій був би той електромагнет а над ним тонесенська болонка з бляшкою, то той електромагнет може притягти ту болонку або її пускати. На другій кінці дрота треба причепити таку саму рурку. Коли ж тепер пустити по дроті електричну струю і на одній кінці говорити в ту рурку, то болонка зачне трясти ся і за кождин раз коли при потрясеню прискочить до електромагнета, передасть голос на дріт; електрика тоді зловить той голос, понесе на другий конець дрота і передасть його там електромагнетові в той знов болонці в другій рурці і в ній відозветься той сам голос яким хтось говорив на попередній кінці дрота. Се єсть головна основа, на котрій опирається дальніомов або телефон винайдений Белем. Докладно його описати нам тут не вдається, бо навіть коли був доданий ще й рисунок, то ще не всім добре би той опис зрозуміти, тим більше, що тепер пороблено ще й многі улішчення. Сего загальню опису однак вистачає, бо треба знати, що навіть і многі з тих, котрі телефоном розмавляють і мають його в своїй кімнаті, таки не знають, як він в середині відповідає.

(Даліше буде).

Ц. к. уприв. га лицкий акційний
БАНК ГІПОТЕЧНИЙ
у Львові.

Філії: в Кракові, Чернівцях, Тернополі. — Експозитури: в Станиславові,
Підволочисках, Новоселици.

КОНТОРА ВИМІНИ

купує і продає всякі вартістні папери і монети по найдоклад-
нійшому дневнім курсі, не числячи ніякої провізії.

Біржові замовлення

извлекається зі складу під найбільшими умовами і
удається всіх інформацій щодо певної і
користюю

лькості капіталів.

ОБЕЗПЕЧЕНЕ

ЛЬОСІВ

перед стратою з причини ви-
льосовання.

ВСЯКІ КУПОНИ

і вильосовані цінні папери виплачує
ся без потрічения провізії і коштів.

Депозитовий відділ

приймає вкладки і виплачує
задатки на біжучий рахунок,
бере до переховання цінні па-
пери і удає на них за-
датки.

БЕЗПЛАТНЕ ПЕРЕГЛЯДАННЄ

числа льосів і інших паперів підлягаю-
чих льосованню.

■ ■ ■ Надто заведено на світі загравичних інституцій так звані

Сховкові депозити
(Safe Deposits).

За дозволю 50 до 70 Е річно депозитар одержує в сталевій канцелярій касі сховок до виключного
услуги і від власним ключем, де безпечно а дискретно може переховати своє майно або важливі документи.
В тіні пам'яті хоча більше як найдальше ідути зваження.

Причили дотично сего розуміється можна одержати безплатно в депозитарії відділі.